

Tárgy: Gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok
2011. évi ellátásának átfogó értékelése

Előkészítette: Tárnok Lászlóné jegyző
dr. Bimbó Mária osztályvezető,
Igazgatási Osztály
Kádasné Öreg Julianna igazgató, BVSZSZK

**Véleményező
bizottság:** Ügyrendi, Lakásügyi, Egészségügyi és
Szociális Bizottság,
Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság

Sorszám: III/3.

Döntéshozatal módja:
Egyszerű szótöbbség

Tárgyalás módja:
Nyilvános ülés

Előterjesztés

Békés Város Képviselő-testülete 2012. május 24-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltak alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának (a továbbiakban: Gyámhivatal). A Gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet az önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a Gyámhivatal javaslatait, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az elmúlt évben is határidőben tettünk eleget e kötelezettségünknek. A Gyámhivatal az átfogó értékelést tudomásul vette, a beszámolót jogszerűnek, magas színvonalúnak minősítette, mely teljes képet ad a gyermekvédelem helyzetéről.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet 10. sz. melléklete tartalmazza, amelynek megfelelően készítettük el az előterjesztés mellékletét képező értékelést.

Kérjük a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy tárgyalja meg és fogadja el az előterjesztés mellékletét képező átfogó értékelést.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2011. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést megtárgyalta, melyet elfogad. Felkéri a Polgármestert, gondoskodjon arról, hogy az értékelés határidőben megküldésre kerüljön a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala részére.

Felelős: Izsó Gábor polgármester

Határidő: 2012. május 31.

Békés, 2012. május 11.

Izsó Gábor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

Békés Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2011. évi ellátásáról

A gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatokat az Önkormányzat a Polgármesteri Hivatal és a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ útján látja el.

Az átfogó értékelés felépítése követi a 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú mellékletében előírt tartalmi követelményeket.

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Év	Lakosság- szám /december 31-én/	0-18 éves korú összesen (fő)	0-18 éves korú férfi (fő)	0-18 éves korú nő (fő)	A lakosság hány százaléka a 0-18 éves korúak aránya
2010.	20.870	4.158	2.197	1.961	19,92 %
2011.	20.744	4.096	2.176	1.920	19,74 %
Csökkenés (fő)	126	62	21	41	

Az előző évi adatokhoz viszonyítva a lakosság szám összesen 126 fővel, a 0-18 évesek száma összesen 62 fővel csökkent.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások biztosítása

Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások biztosítása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.), és a Gyvt. felhatalmazása alapján elfogadott, Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 8/2009. (III. 27.) rendeletben (a továbbiakban: helyi rendelet) foglaltak szerint történt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A jegyző megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140%-át (ez az összeg 2011-ben 39.900,- Ft), ha
  - a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
  - ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a Gyvt. 20. § (3) vagy (4) bekezdésében foglalt feltételeknek,

- b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át (37.050,- Ft), feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a meghatározott értéket.

Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát (570.000,- Ft), vagy
b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszerezését (1.995.000,- Ft)

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dolgon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének a meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában,
b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában
pénzbeli támogatást folyósít.

A pénzbeli támogatás összege esetenként és gyermekenként a 2011. évben 5.800,- Ft volt. 2011. augusztus hónapban 2.407 fő, november hónapban 2.255 fő részesült egyszeri támogatásban. Összesen 27.039.600,- Ft került folyósításra, mely összeg 100 %-ban az állam által finanszírozott, önkormányzati saját erőt nem tartalmaz (Az ellátásban részesülők száma mintegy 10 %-kal, a kifizetett összeg közel 1 millió forinttal emelkedett az előző évihez képest).

Aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, további kedvezmények is megilletik:

- bölcsődében, óvodában és az általános iskolában ingyenes étkeztetés,
- középiskolai oktatás teljes időtartama alatt 50 %-os étkezési kedvezmény,
- általános és középiskolai tanulmányok alatt ingyenes tankönyv,
- felsőoktatásban az ösztöndíj megállapításánál, kollégiumi elhelyezésnél, és a felvételinél (plusz pont) jogosult különböző kedvezményekre.

Békés városban 2011. december 31-én a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2.213 fő volt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása iránt benyújtott kérelem 8 esetben került elutasításra, amely oka minden esetben az volt, hogy az egy főre számított havi jövedelem meghaladta a jogszabályban foglalt mértéket.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

Rendeletünkben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege a 2011. évben 30.000,- Ft/gyermek/év összegben volt maximalizálva, amennyiben az egyéb jogosultsági feltételeknek

megfelelt. Összesen 494 esetben tudtunk ebben a formában segíteni, elsősorban a gyermek betegsége kapcsán, pl: gyógyszer, szemüveg kiváltása, kórházi gyógykezeltetés. Több esetben fordult elő, hogy iskola- és óvodakezdéshez, valamint a mindennapi megélhetéshez kellett támogatást nyújtani. Ezekben az esetekben az intézkedés általában azonnali volt. Összesen 4.045.000 Ft támogatás került kifizetésre ezen a jogcímen, elsősorban természetbeni ellátásként. Átlagosan 8.188,- Ft jutott egy segélyezett gyermekre. A tapasztalat azt mutatja, hogy legtöbb alkalommal 3-5 ezer forint közötti összeg kerül kifizetésre, de 1-2 ezer forintos, illetve 15.000,- Ft-os eset is előfordult. Ez az összeg teljes egészében az önkormányzatot terhelő kiadás, ami több mint 1.811.000,- forinttal volt magasabb az előző évi 350.000,- forintos emelkedéshez képest. A kifizetés a 2011. évi költségvetés terhére történt.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (továbbiakban közoktatási törvény) végrehajtásáról szóló 20/1997. (II. 13) Korm. rendelet 12/H. § (1) bekezdése kötelezettségként írja elő a jegyzők számára, hogy a védelembe vétel elrendeléséről, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításáról szóló határozattal egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik, ha megfelel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feltételeknek.

A közoktatási törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja szerint hátrányos helyzetű (2 „H”-s) az a gyermek, akit a jegyző védelembe vett, vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű (3 „H”-s) az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – óvodás gyermek esetén 3 éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában – legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Amennyiben a szülő megfelel a feltételeknek, önkéntes írásbeli nyilatkozatot tehet erről.

Nyilvántartásunk alapján a 2011. évben 772 gyermek minősült halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok:

- Az önkormányzat a helyben lakos, Békésen iskolában tanulók számára az iskolába járás megkönnyítése érdekében autóbusz helyi járat igénybevételehez, a bérlet megvásárlásához, a diákbérlet árának 100 %-át támogatásként biztosítja a tanév időtartamára. 2011. évben havonta –*átlagban* - 400 tanuló részére került megvásárlásra a bérlet, az önkormányzat erre a célra saját erőből a 2011. évi költségvetés terhére 4.242.000,- Ft-ot biztosított.
- Életkezési támogatás nyújtható a gyermek születésekor, amennyiben a szülő vagy törvényes képviselő a gyermek születését megelőzően legalább 12 hónapig Békés városban lakóhellyel rendelkezik, és más önkormányzattól ezen a jogcímen támogatásban nem részesült. A támogatás mértéke gyermekenként 10.000,- Ft. A 2011. évben 12 fő részére összesen 120.000,- Ft került kifizetésre az önkormányzat saját költségvetése terhére (2010-ben 16 fő volt).
- A helyben lakos nevelőszülőnél elhelyezett, Békés városban közoktatási intézményben tanulói jogviszonyban álló, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek részére az Önkormányzat 50 %-os étkezési kedvezményt biztosít. E jogcímen a 2011. évben 160.960,- Forint került kifizetésre, az önkormányzat költségvetése terhére.
- Békés városban 2011. január hó 8. napján kezdetét vette a „Hét krajcár” program, amely során - a nyári szünet kivételével- természetbeni ellátásként minden szombaton 150 gyermek jutott meleg ételhez.

A program célja az volt, hogy ne az amúgy is agyonterhelt szociális kasszát szabadljuk tovább, hanem a társadalmi szolidaritásra építve a közösen tenni akarás felé nyissunk. A rászoruló gyermekek hétvégi ételéhez jutását tűztük feladatul, mert fontosnak tartottuk, hogy a közösség tegyen a legkisebbek közül azokért, akiknek kevesebb jutott. A feladatok szervezésére 2010 decemberében állt össze egy munkacsoport a Polgármesteri Hivatal és az Önkormányzat intézményeinek dolgozóiból.

A program létrehozása két szálon indult. A munkacsoport első lépésként a készülő ételek hozzávalóinak megvásárlásához kereste a program anyagi oldalát biztosító szponzorokat, ezáltal cégeket, vállalkozókat, magánszemélyeket, civil szerveződésekkel próbálva bevonni a szociális ellátó rendszerbe. A program másik összetevőjeként, 2010. december hó 13-án megbeszélésen vettek részt a városban működő iskolák és óvodák vezetői, munkatársai, illetve a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek. A munkacsoport segítséget kért az intézményektől, hogy tapasztalataik alapján tegyenek javaslatot a célközönségre, tehát a programban résztvevő gyermekek személyére, illetve ahol konyha működik, kértük az étel elkészítésében a segítséget, kigazdálkodva a szakácsok munkabérét és a főzés energiaköltségét.

A Békés Városi Kistérségi Iskola Eötvös József- és Dr. Hepp Ferenc Tagintézményei, a Békés Városi Polgármesteri Hivatal, a városban található valamennyi nagyobb konyha és étterem vállalták, hogy a program során ellátják a főzés és az ebéd osztásának feladatát.

A városban működő oktatási intézményektől kapott javaslatok alapján összeállt a célközönség, akik rászorulnak a hétvégi étkezés igénybe vételére. A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ segítségét kértük azon rászorulóknak személyéről, ahol nem Békésen állnak tanulói jogviszonyban a gyermekek, tehát a helyi intézményektől javaslat rájuk nem érkezhett.

A „Hét Krajcár” hétvégi gyermekétkeztetési programban lakcím szerinti sorrendiséggel, minden hónapban 150 gyermek jut négy szombaton át meleg ételhez, ami vagy tartalmaz leves, vagy „klasszikus” főétel. A gyermekek -családonként- egy darab, névre szóló ebédjegyet kapnak, amiben értesülnek, hogy az ebédet egy hónapon keresztül hol és mikor vehetik át, és vihetik haza.

A szervezésben résztvevők kontrollálják az átvételt, és azt, hogy valós igények mentén haladjon a program. Egy család több időszakban is sorra kerülhetett az év során.

2011-ben 38 hétvégén összesen 5747 adag étel került kiosztásra, 10 helyszínen. A programot 96 magánszemély és vállalkozó, illetve 14 helyi szervezet segítette munkájával és adományával.

A „Hét krajcár” program - *amely a 2012-es évben töretlenül zajlik* - a média figyelmét is felkeltette, beszámolt róla a Duna Televízió, a Csaba Tv, az MR1-Kossuth Rádió, a Békési Újság, a Békés Megyei Hírlap, és több internetes portál.

Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása

A gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat

- bölcsődében 160 férőhellyel,
- óvodában 576 férőhellyel,
- iskolai ellátásban 1120 férőhellyel biztosítja.

2011-ben több változás történt az önkormányzati fenntartású, napközbeni ellátást illetve nevelést-oktatást biztosító intézmények vonatkozásában.

A Dél-alföldi Operatív Program *Szociális alapellátások komplex-, valamint bölcsődék önálló fejlesztése* című, DAOP-2008-4.1.3.C pályázaton nyert forrás segítségével elkészült Békés Város Önkormányzata Földvár Bölcsődéje, amely Békésen, a Fábán u. 25/2. szám alatt található. A Bölcsőde 2011. július hó 1. napjától rendelkezik működési engedéllyel, 80 férőhely vonatkozásában. A projekttel megvalósult az alkalmatlan épületben lévő, gazdaságtalan üzemeltetésű, túlszűfolt, 60 férőhellyel működő 1. számú bölcsőde (5630 Békés, Jantyk u. 29.) kiváltása egy új, nagyobb kapacitású, korszerűbb ellátást lehetővé tevő bölcsőde létesítésével.

Békés Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2011. szeptember hó 1. napjától a Békési Kistérségi Iskola Karacs Teréz Tagiskoláját és a Békési Kistérségi Óvoda Jantyk utcai Tagóvodáját a Békési Református Egyházközösség fenntartásába adta.

Az intézményi étkezésben résztvevők számának alakulása a 2010-2011. évben	Étkezést igénybe vevők száma (fő)							
	100 % térítési díjat fizetők		50 % térítési díjat fizetők		Ingyenesen étkezők		Étkezők összesen	
	2010.	2011.	2010.	2011.	2010.	2011.	2010.	2011.
Év								
Bölcsőde	67	76	11	11	57	64	135	151
Óvoda (csak békési intézmények)	149	140	65	58	299	282	513	480
Iskola (csak békési intézmények)	302	245	213	132	604	592	1119	969
Ebből: - napközisek	209	170	122	98	551	508	882	776
- menzások	93	75	91	34	53	84	237	193
Összesen étkezők	518	461	289	201	960	938	1767	1600

Az önkormányzat a fenti ellátásoknál saját intézményei útján biztosítja a gyermekek étkeztetését.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A beszámoló átfogó értékelés céljából a Gyvt. 96. § (6) bekezdése értelmében a gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer áttekintése, a jelzőrendszer tagjai által kitöltött kérdőívek anyagának felhasználásával, valamint intézményünk tapasztalatai, statisztikai adatai alapján készült.

Az intézmény bemutatása

Intézményünk 10 féle szakmai szolgáltatást nyújt. Jelentős részben kistérségi elérhetőséggel, illetve megállapodás alapján.

Személyi feltételek

- o 4 fő főállású családgondozó
- o 1 fő családgondozó asszisztens
- o heti 15 órában pszichológus
- o heti 8 órában fejlesztő pedagógus

A dolgozók szakképzettsége 100 %-os.

Tárgyi feltételek

A technikai feltételek megfelelőek. Mindegyik családgondozó külön számítógéppel rendelkezik, valamint biztosított a telefon, fax, fénymásoló használat, és internet-hozzáférés. Az irodai helyiségek jól kihasználtak, minden családgondozó saját íróasztallal rendelkezik. A

családlátogatásokat, környezettanulmányokat általában kerékpárral oldják meg. A város távoli pontjaira és a külterületre a Központ személygépkocsijának igénybe vételére van lehetőség. Intézményünk rendelkezik honlappal, melyen szolgálatunk a rendszeres információáramlást teszi lehetővé.

Mindösszegésében elmondható, hogy személyi és tárgyi feltételeiben a szolgálat a feladat teljes körű ellátására alkalmas.

Szakmai munka értékelése

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermekvédelem rendszerében a személyes gondoskodást nyújtó ellátások egyik alapellátási formája.

A gyermekek védelméről szóló törvény szerint gyermekjóléti szolgáltatás körébe tartozik többek között a gyermek fejlődését biztosító támogatásokkal kapcsolatos tájékoztatás, a családtervezési és az ezzel összefüggő kérdésekkel kapcsolatos tanácsadás, a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, családgondozás és utógondozás biztosítása.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő **speciális szolgáltatás**, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését.

A Gyermekjóléti Szolgálat, szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el a szociális munka módszereivel. Négy területen működik.

1. a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése.
2. a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése.
3. a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése.
4. a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, ill. utógondozása.

I. A gyermek családban történő nevelésének elősegítése

- A **gyermeki jogokról** és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítségét az iskola és az óvoda pedagógiai programjukban is megjelenően vállalta. A tanév elején tájékoztatták a szülőket a lehetséges támogatásokról, és figyelemmel kísérték a hozzájutás folyamatát.

- A pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés **tanácsadáshoz** való hozzájutást segítik a szolgálat munkatársai.

- A **szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása**, segítése, tanácsokkal való ellátása. Folyamatosan kapcsolatot tartunk a Védőnői Szolgálattal, akik leghamarabb találkoznak a családdal a terhes anya és a csecsemő gondozása során. Szorosan kapcsolódnak az egészségüghöz, de az egészségmegőrzése kapcsán, a gyermekvédelem is döntő tevékenységükben. A várandós kismamák gondozása, egyben együttgondozást is jelenthet, de a családgondozó ilyen esetben mindig konzultál az illetékes védőnővel. Jellemző problémátípusok a gyermeknevelési kompetencia hiányosságai, lakhatási, megélhetési problémák olykor az örökbeadási szándék erősítése.

- A **hivatalos ügyek intézésének** segítése / hivatalos kérelmek benyújtásának segítése /

- A szolgálatunk **prevenciós célú feladatokat** is ellát a gyermekek veszélyeztetettségének kialakulásának megelőzése érdekében - szabadidős programok szervezése által.

A szolgálat szabadidős és prevenciók tevékenysége:

A gyermekjóléti szolgáltatások prevenciók tevékenysége, amely a szolgáltató tevékenység egyik legfontosabb eleme. Ezáltal tud megfelelni a szolgáltatás a jogszabály által előírt feladatának, vagyis annak, hogy elősegítse a gyermekek családban nevelkedését, támogassa a gyermekek szocializációját, és meggátolja a veszélyeztetettség kialakulását.

A programjaink célja:

- a gyermekek szabadidejének értelmes, életkornak megfelelő kitöltése
  - „csellengés” megszüntetése
  - az elsődleges emberi kapcsolatok hiányának pótlása
  - az értékválság kialakulásának megelőzése
- Az intézményünk a nyári vakáció indításaként „**Fuss a nyárba**” címmel, immár VII. alkalommal rendezte meg a **családi futóversenyt**. Célja elsősorban a gyerekek, a családok és egyéb közösségek mozgósítása az egészség, a mozgás, a közös tevékenység és az esélyegyenlőség jegyében. Másodsorban az intézmény, illetve szolgáltatásai közelebb kerülhessenek a város lakosaihoz, a potenciális igénybevevőkhöz, a közösségi szociális munka révén. Összesen **138 regisztrált futó** vett részt a nap folyamán különböző kategóriákban. Programunkat támogatták a jelzőrendszer tagjai, a díjakat a városi vállalkozók, egyesületek és a polgármesteri hivatal ajánlották fel.
- Intézményünk **2011. június 20-tól 2011. július 29-ig a nyári napközis tábor** szervezését és működtetését látja el. A helyszín ebben az évben is Békés-Dánfok Üdülőközpont volt. Összesen 78 fő iskoláskorú gyermek napközbeni ellátását biztosítottuk. A gyermeklétszám napi átlaga 30 fő volt. Összesen 7 fő ingyenesen vehetett részt, mivel gyermekvédelmi támogatásban részesült. A 71 fő napi térítési díja megegyezett az iskolában fizetett étkeztetési díjjal. A város minden iskolájából jelentkeztek gyermekek, és a klienskörbe tartozó gyermekeinket is bevontuk. A gyermekek napi háromszori étkezésben részesültek. Az utazás diákbréttel történt. A táboroztatásban részt vevő dolgozók a szolgálatunk dolgozói közül kerültek ki. A programokat úgy építettük fel a tábor további ideje alatt, hogy mind a sportra, az egészséges életmódra, az ismeretszerzésre lehetőséget kínáltunk
- Rendszeresen részt vettünk a **KEF munkájában**, ahol ösztönözzük a drogfogyasztást megelőző rendezvények megszervezését, lebonyolítását.
- Szolgálatunknál hagyományosnak mondható a gyerekek **korrepetálása** is. A klienskörünkbe tartozó sikertelen teljesítményt nyújtó tanulókkal felvéve a kapcsolatot, napi rendszerességgel, a készletárgyakon kívül minden tárgyból vállaltuk a tanulók felkészítését. A Tisza Kálmán Közoktatási Intézményben tanulók, önkéntes munkában segítették a gyermekek felkészülésüket. 2011-ben összesen 24 gyermek 114 alkalommal vett részt folyamatosan a foglalkozásokon, és többségük is eredményes teljesített. **Az előző évekhez képest folyamatos bővül ennek a szolgáltatásnak az igénybevétele.** Fontosnak tartjuk, hogy a klienskörünkbe tartozó gyerekek eredményeket, sikereket tudjanak elérni.
- A gyermekszegénység elleni küzdelem programján belül a nyár folyamán **2011. június 20 – augusztus 19-ig**, 45 napon keresztül, napi 50 adag meleg étel került kiosztásra térítésmentesen. A meleg étkeztetést a Polgármesteri Hivatal konyhája, valamint a Dr. Hepp Ferenc és az Eötvös József Tagiskolák konyhái felváltva biztosították A családok visszajelzése alapján mondhatjuk, hogy elégedettek voltak az étel minőségével és mennyiségével. Sok család megköszönte a lehetőséget. Elmondható, az, hogy az idén jóval kevesebben jutottak a nyári étkeztetési programba,

ennek ellenére a rászorulóknak száma évről évre nő.

- A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ első alkalommal rendezte meg a nyári gyerektévével egybekötött **Játsszóterei foglalkozást az Erzsébet Ligetben 2011. augusztus 1-től 2011. augusztus 19-ig**. Minden alkalommal színes és változatos készségfejlesztő programokat igyekeztünk megvalósítani, hogy minden korosztály megtalálja a számára megfelelő foglalkozást. A programok között szerepelt sport-, és kézműves foglalkozások, arcfestés és gyermekfelügyelet.
- Hagyományként ebben az évben is megvalósítottuk a „**Házhoz megy a Mikulás**” programunkat, 50 család kapott csomagot, melyek tartalma adományokból tevődött össze. A **Mikulásnapi délutáni ünnepségünkön** 20 kisiskolás vett részt a Derűs Házban. Vetélkedőt szerveztünk, az ügyességi feladatok a téli ünnepekhez kapcsolódtak. Ezután megvendégeltük a résztvevőket, tortával, péksüteménnyel és teával. A város vállalkozói, hasonlóan, mint az előző években, hozzájárultak a hátrányos helyzetű gyermekek ünnepléséhez.
- A karácsony közeledtével **adventi programot** szerveztünk a klienskörünkbe tartozó gyerekeknek. 4 héten át, minden csütörtökön 14 -16 óráig tartalmas kézműves program várta a gyerekeket. Karácsonyfa díszeket, asztali díszeket készítettek, valamint mézes kalácsot díszítettek. Az elkészített munkákat hazavihették a résztvevők.
- Önkormányzat által szervezett **Városi karácsonyi ünnepség** előkészítésében és lebonyolításában a szolgálatunk szerepet vállalt. Összesen 113 háztartásba került tartós élelmiszer-csomag. Az egyének és családok kiválasztása, valamennyi jelzőrendszer tagjainak véleménye és javaslata alapján történt.
- A Keresztény Értelmi Szövetség által megrendezett karácsonyi ünnepségre meghívást kaptak a békési hátrányos és veszélyeztetett gyermekek.

II. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése

A Gyvt. 39.§ (3) bekezdése feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgálatoknak az **észlelő és jelző rendszer** működtetését. Ugyanezen törvény 17.§ (1),(2) és (3) bekezdése felsorolja azon szakembereket és azok feladatait, aki kapcsolódnak a gyermekvédelmi munkához. A jelzőrendszer tagjai kötelesek egymással együttműködni, és egymást kölcsönösen tájékoztatni a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

A 2011-es évben azt tapasztaltuk, hogy jellemzően sokproblémás családok kerülnek a látókörünkbe. Nagyon sokan élnek a gyermek fejlődését nehezítő körülmények között, nélkülözésekkel küszködve. Egyre gyakoribbak a gyermekek erőszakos magatartása, és egyre alacsonyabb életkorban jelentkeznek. A konfliktusba került emberek közti kommunikáció általában eredménytelen, az előítélet, a gyanakvás, a félelem a harag irányítja őket, ami megakadályozza, hogy tisztán lássák a helyzetet, illetve felismerjék saját érdeküket. Ebben a felek közötti kommunikáció javításában, konfliktusfeloldásban, kompromisszumra jutásban nyújt segítséget a speciális végzettséggel is rendelkező családgyógyógyozó.

A veszélyeztetettség megelőzésének szerves része a Szolgálat által működtetett **észlelő- és jelzőrendszer**, valamint segítségül szolgál még, a nem állami szervek bevonása is. A nevelési-oktatási intézmények, a házi- és gyermekorvosok, a helyi rendőrség, a gyámhivatal, a Polgármesteri Hivatal illetékes ügyintéző segítsége és információnyújtása elengedhetetlen a megelőzésben. A tőlük kapott információk alapján nyílik mód a veszélyeztetett, elhanyagolt gyermekek feltérképezésére. A jelzőrendszer tagjai a saját területükön végzett gyermekvédelmi munkájukkal teszik hatékonyabbá a gyermekjóléti szolgálat munkáját, hisz

az időben jelzett problémákat eredményesebben lehet kezelni. 2011-ben a jelzőrendszeri jelzések száma összesen **504** esetben történt.

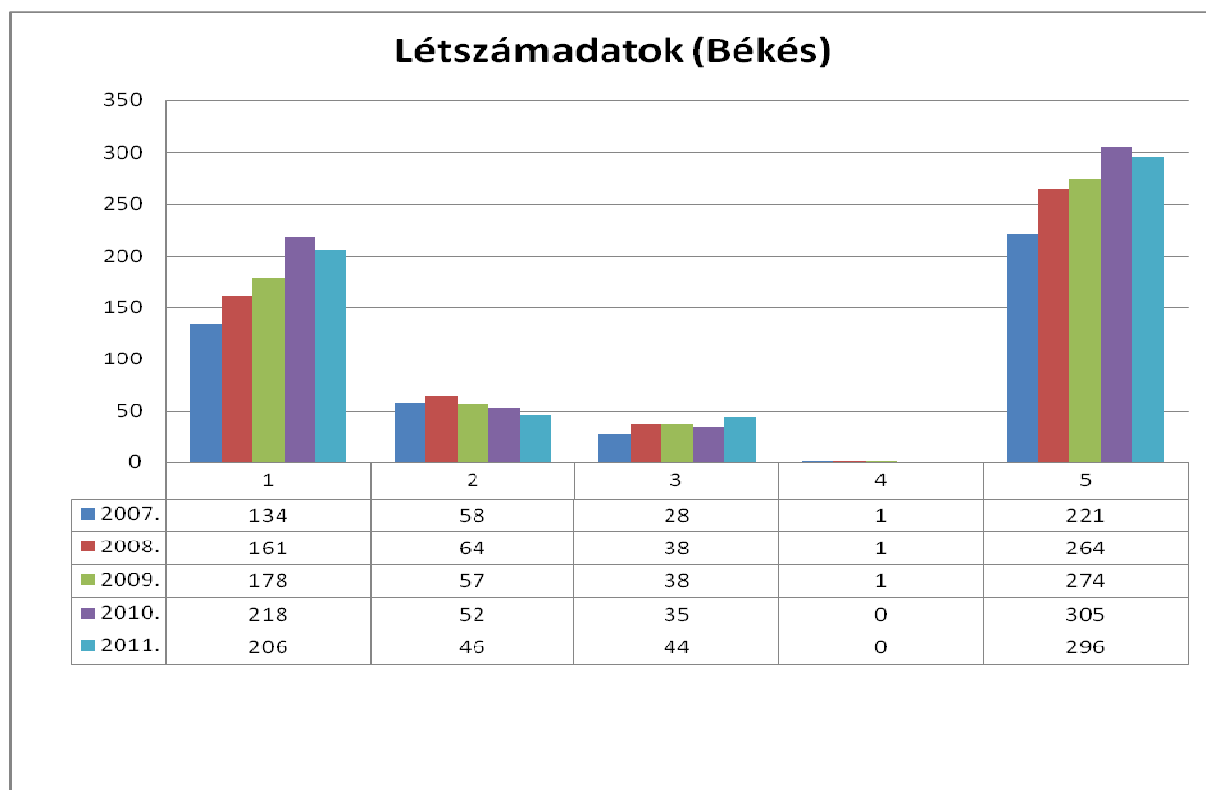
A jelzőrendszerrel való kapcsolattartás formái: közös családlátogatás, írásos bejelentések, telefonos kapcsolattartás.

A jelzőrendszerrel való kapcsolataink **kölcsönösek, erősek és eredményesnek mondható.** 2011-ben ismételt 6 alkalommal került sor a „Találkozások” című jelzőrendszeri találkozóra, amelyen egy-egy alkalommal az azonos területen dolgozó szakemberek vettek részt. Sor került az aktualitások megbeszélésére és az egyéni problémákkal kapcsolatos konzultációra is a szakemberek és a családgyógyógyók között.

III.A kialakult veszélyeztetettség kezelése, veszélyeztetettség megszüntetése

Ahhoz, hogy a veszélyeztetettség kezelését megkezdjenék, szükséges az okok feltárása. Az intézményünk látókörébe lévő összes gyermeket hátrányos helyzetűnek, a védelembe vettek veszélyeztetetteknek soroltuk be.

Létszám adatok

Szolgálatunk klienskörébe **Békésen** 2011-ben **297** gyermek tartozott. Ebből **206** **alapellátásban**. Az alapellátásban gondozott gyermekek csökkent, ez köszönhető az önkéntes együttműködésnek és a családokkal végzett munka eredményességének. Nem emelkedik a védelembe vettek száma és a megfelelő kapcsolattartással a problémák már a kezdeti stádiumban megoldhatók. **A védelembe vett** gyermekek száma **46**. Csökkenést mutat az előző évihez képest, mely köszönhető a hatékony családgyógyógyói munkának és a család – jelzőrendszer - családgyógyógyói együttműködésnek. Azonban meg kell említeni azt, hogy sokan egyszeri esetben tanácsadás keretében történő ellátást vesznek igénybe, mely 2011-ben **262 fő**. Egyre gyakoribbak a szenvedélybetegségre utaló tünetek, illetve az ezzel kapcsolatos

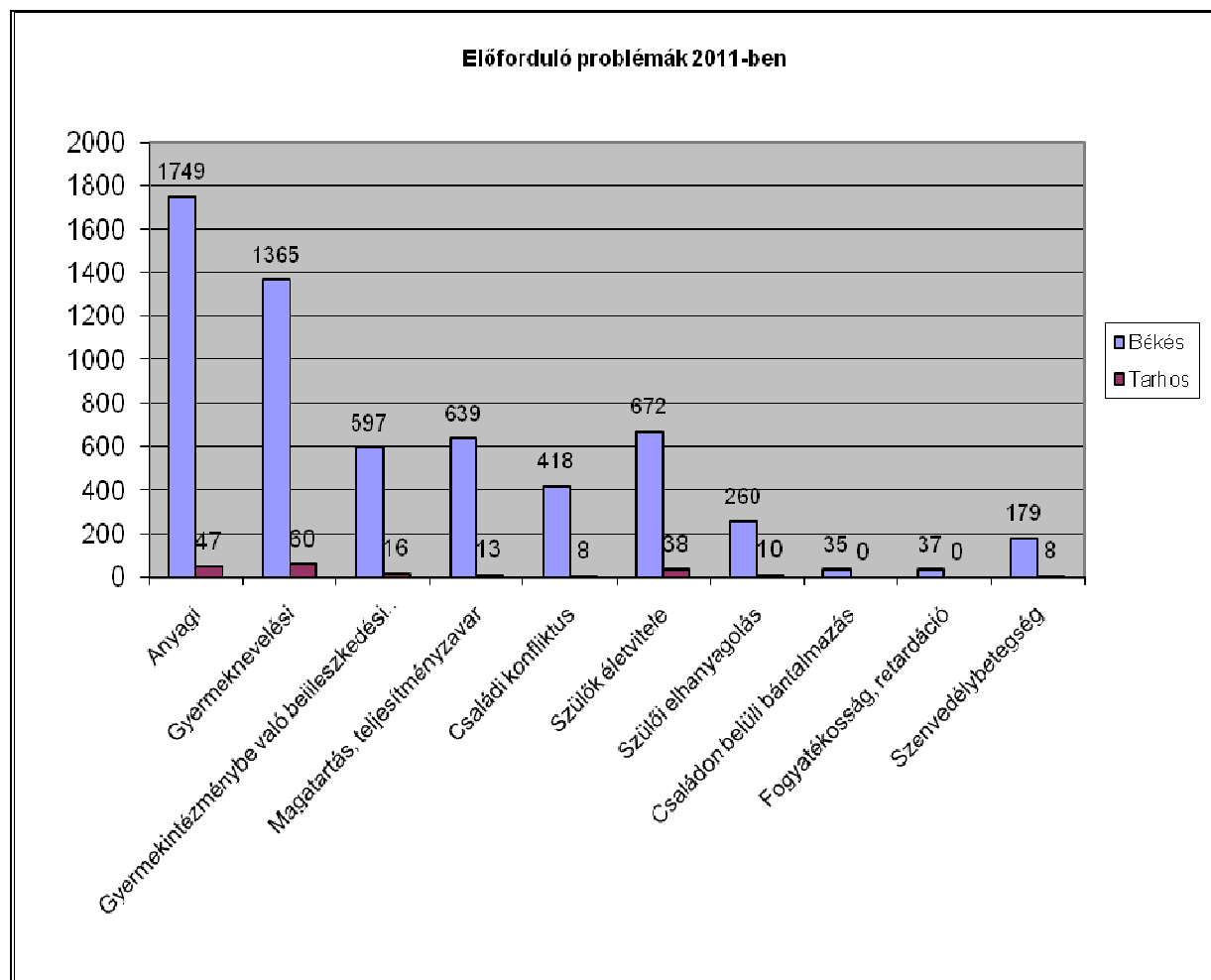
szabálysértési eljárások miatti intézkedések, valamint az iskolai hiányzások miatt a szülők felkeresése tájékoztatása, javaslatétel a gyermek elkallódásának megakadályozására.

Ideiglenes elhelyezésre 1 gyermek esetében került sor. Ezután átmeneti nevelésre akkor kerül sor, ha a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti és a veszélyeztettség az alapellátás keretében nyújtott szolgáltatásokkal, valamint védelembe vétellel nem sikerült megoldani. A tavalyi évben történő családból való kiemelés okai között a csavargás, az iskolakerülés és életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis szerepel

Az **átmeneti nevelésben** lévő gyermekek száma nőtt, 2011-ben 44 fő. Jelenleg alapellátás keretében segítjük a családokat /20/ a lakás és életkörülményeik megváltoztatásában, hogy gyermekeiket önállóan tudják nevelni, gondozni. Fontosnak tartjuk, hogy a személyes segítő kapcsolat során a családok maguk érezzék a változás szükségességét, az együttműködés az ők érdekeit szolgálja. Bizalmon alapuló segítő kapcsolatot igyekszünk kialakítani és remélhetőleg a gondozási folyamat során problémamegoldó képességük erősödik, alkalmassá válnak problémáik kezelésében.

A családból való kiemelés okai között az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis szerepel. A családban a veszélyeztető okok megszüntetése érdekében tehát a végzett gondozási tevékenység, elengedhetetlen.

Jelzett problémák

Szolgálatunk azt tapasztalja, és a bemutatott számadatok is azt támasztják alá, hogy a hozzánk forduló problémák egyre gyakrabban összetettek, sokszínűek, bonyolultak és nagyon elmélyültek.

A 2010. évi problémák száma Békésen összesen 3.630 volt, míg **2011-ben 5.951-re nőtt. Az észlelt problémák összetettebbek az előző évinél.** A táblázatból jól látható, hogy a Szolgálatot felkereső békési kliensek életvezetési nehézségei öt problémacsoport köré rendeződnek

Míg 2010-ben: az anyagi problémák (1092) kerültek első helyre, majd a gyermeknevelési gondok (967), szülői életvitel hatása (350), a magatartás és teljesítményzavar (344) és a családi konfliktus (343) volt jellemző. Családon belüli bántalmazással kapcsolatos problémák 40 /2009:30/ esetben fordultak elő.

A tavalyi évhez képest 60% -kal az anyagi problémák száma /1749/ a gyermeknevelési gondokkal /1365/ küzdők 41% -kal, a szülők életvitel hatása 90%-kal, a magatartás teljesítményzavar 73%-kal emelkedett. Fontos említést érdemel még a családi konfliktusok megjelenése a családokban, melynek aránya 21%-ban nőtt.

A 2011-es évben meghatározó problémaként fogalmazható meg, a gyermekek iskolai viselkedése, magatartása. Nemcsak az óráközi szünetekben, hanem a tanítási órákon is egyre nagyobb problémát jelent a pedagógusok számára a gyermekek viselkedése, ami már sajnos egyre kisebb életkorban jelentkezik. A gyermekintézménybe történő beilleszkedési nehézség is súlyos problémaként jelenik meg. A törvényi szabályozás ellenére (50 óra igazolatlan hiányzás esetén védelembe vétel mellett családi pótlék felfüggesztése) még mindig igen sok diák próbálja magát kihúzni a tankötelezettség teljesítése alól. Az igazolt és az igazolatlan hiányzások száma egyes esetekben jelentős. Tapasztalatunk alapján a családi pótlék felfüggesztése nem hat visszatartó erőként, különösen azon diákok esetében nem, akik már lassan betöltik a 18. életévüket. Kiemelt figyelmet kell fordítani az iskolakerülő csavargó gyermekek viselkedése mögött meghúzódó okok feltárására, mert könnyen válhatnak maguk is bűnelkövetővé.

Az elmúlt évben megjelenő probléma a szülői elhanyagolás, a nem megfelelő életvitel. Mindez szintén együtt jár a gyermeknevelési nehézségekkel, illetve a gyermekek tanulási és magatartászavaraival.

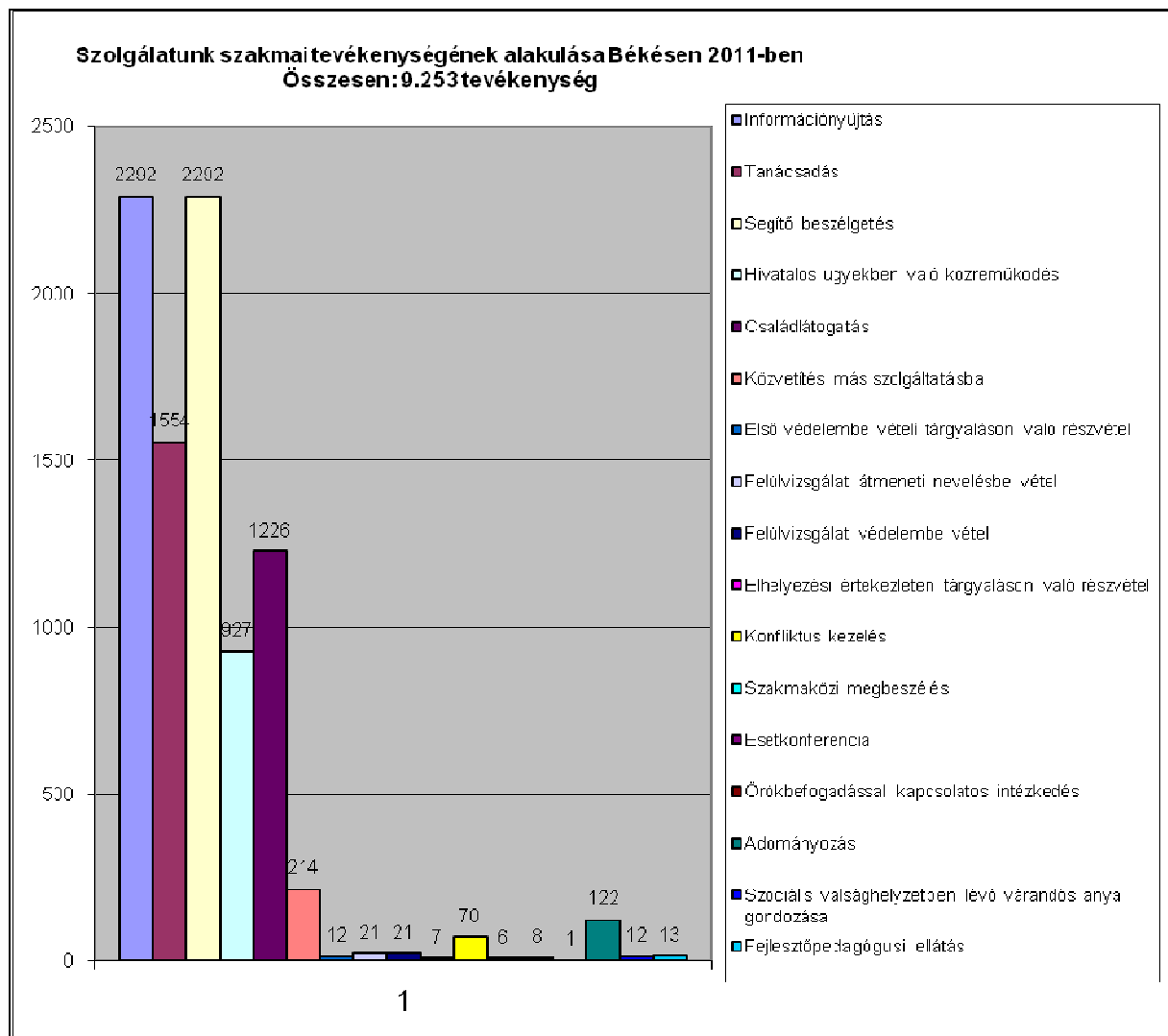
A **családi konfliktusok** háttérében főként a kapcsolattartásos problémák jelennek meg a válófélben lévő szülőknél. A gyámhivatal felől, illetve szülői megkeresésre is egyre több jelzés érkezik kapcsolattartási problémák, konfliktusok miatt. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülő és gyermek kapcsolattartását az intézményünkben valósuljon meg, a családgondozó részvételével. 2011-ben 97 alkalommal 22 gyermek részesült speciális szolgáltatásban, a kapcsolattartási ügyelet résztvevőjeként. A kialakuló családi erőszak vesztese mindig a legsérülékenyebb családtag, legtöbbször a gyermek.

A **szabálysértés és a bűncselekmény** általában a fiatalkorúakra jellemző, de sajnos gyermekkorúak körében is előfordul. A szabálysértést, vagy bűncselekményt elkövetett gyermekek többsége a statisztika alapján nem a veszélyeztetettként nyilvántartottak közül kerülnek elő, de a gyerekek veszélyeztetéséhez családon belüli kapcsolati tényezők és a szülői magatartásformák is hozzájárulnak. Figyelmet érdemel az a megállapítás is, hogy az egyszülős családokban illetve több gyermeket nevelő családok gyermekei követnek el szabálysértést, bűncselekményt. Megállapítható, hogy a 2011-ben a bűncselekmények száma emelkedett az elmúlt évhez képest, mind a gyermekkorúak, mind a fiatalkorúak körében. Míg a szabálysértések elkövetése a táblázatban is látható nagyobb számban fordul elő gyermekkorú esetében. Továbbra is a lopás, a garázdaság, a csoportos garázdaság és a

köztisztasági szabálysértés szerepel.

2011		Gyermekek száma			
		Nem volt gondozásban	Alapellátásban gondozták	Védelembe vétel keretében gondozták	Összesen
Szabálysértés elkövetése	Gyermekkorú	12	7	9	28
	Fiatalkorú	4	5	6	15
	Összesen	16	12	15	43
Bűncselekmény elkövetése	Gyermekkorú	2	0	0	18
	Fiatalkorú	12	3	3	20
	Összesen	14	3	3	13
Összesen		30	15	18	63

Megoldások

Békésen 2010-ben összesen 4.894 alkalommal jártunk el, ez a szám **2011-ben 9.253-ra** nőtt. A tavalyi évben legjellemzőbb az információnyújtás a tanácsadás. Ez azt tükrözi, hogy a szülők egyre gyakrabban maguk keresnek fel bennünket problémáikkal és igénylik az

együttműködést. A családlátogatások továbbra sem maradnak el, és nagy az igény a segítő beszélgetésre is. 2011-ben emelkedett a konfliktuskezelést igénybevevők /70/ száma. A családban a növekvő feszültségek miatt egyre több esetben fordulnak hozzánk, hogy segítsünk megoldani a konfliktust eredményező problémáikat. Ez eredményezi, hogy más szolgáltatásainkat is tudjuk ajánlani a hozzánk fordulóknak.

IV. A családba való visszahelyezés elősegítése

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti és a veszélyeztettség az alapellátás keretében nyújtott szolgáltatásokkal, valamint védelembe vétellel nem sikerült megoldani.

A Gyermekjóléti Szolgálat kötelezettsége a Gyámhatóság felkérésére részt venni az átmeneti nevelt gyermekek családi körülményeinek felülvizsgálataiban, az ilyen gyermekek családjának alapellátás keretében történő gondozásában.

2011-ben 44 átmeneti nevelt gyermek 20 családjával tartották a kapcsolatot a családgondozók. A gyerekek elhelyezése nevelőszülőknél, lakásotthonokban vagy gyermekotthonokban történik.

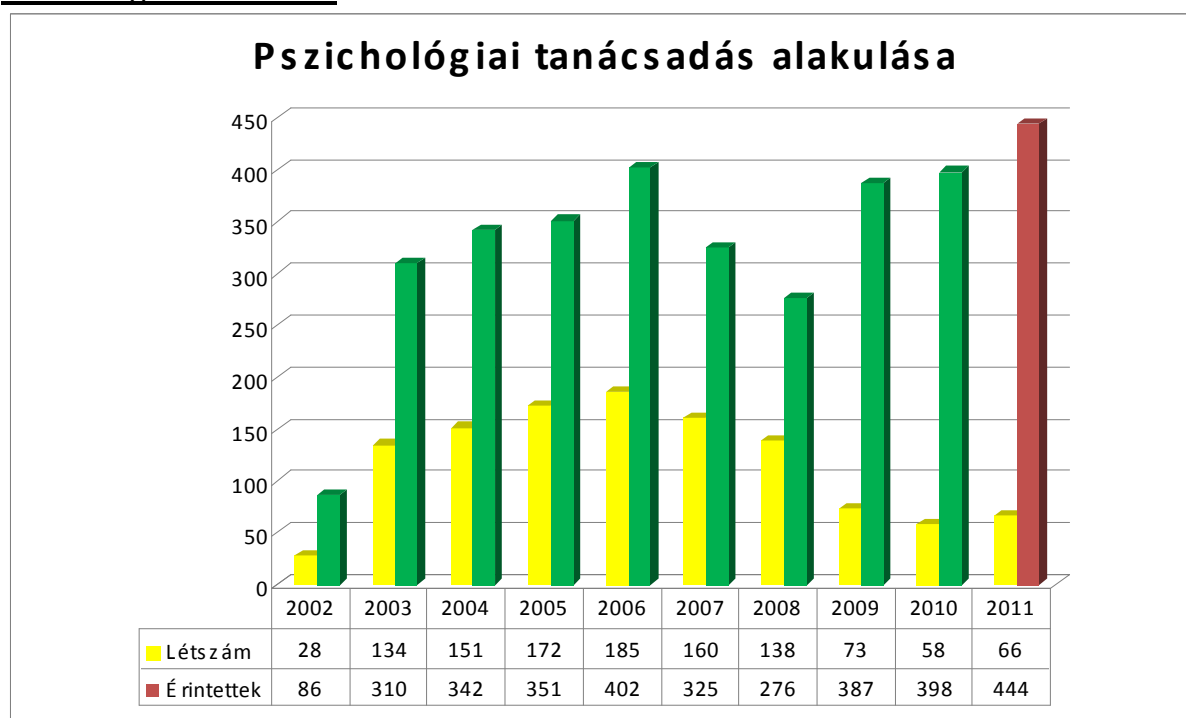
Családgondozók segítő munkájának elsődleges célja, hogy a szülő, gyermeknevelési körülménye javuljon, képes legyen az alapvető gondozási-nevelési feladatok ellátására. Hangsúlyozzuk a családi kapcsolatok ápolását, hogy ezáltal a gyermek visszakerülhessen vérszerinti családjába.

A tapasztalatunk az, hogy a családok anyagi és egyéb életkörülményei a gyerekek kiemelése után nem változik pozitívan oly módon, hogy a gyerekek haza kerülhessenek. A tapasztalatok alapján, melyet a szakirodalom is alátámaszt, minél hosszabb idő telik el a családból való kiemelésről, annál nehezebb a visszaút.

Bízunk benne, hogy az átmeneti nevelésbe vételi esetek visszatartó erőként hatnak az itthon maradt, fokozottan veszélyeztetett gyerekek és szüleik számára

Speciális szolgáltatások

Pszichológiai tanácsadás

A gyermekjóléti szolgálatnál 2002-es évtől működik a pszichológiai szolgáltatás. 2011-ben a tanácsadáson részt vettek száma **66** fő. Összesen: 444 alkalommal vették igénybe a szolgáltatást.

A szolgáltatásról egyre többen tudnak. Így egyre többen igényelnek pszichológusi segítséget, ami azzal magyarázható hogy a nem megfelelő környezeti és a szociális helyzet egyre több

pszichés megbetegedést generál.

A szolgáltatást igénybe vevők köre: a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ kliensei, Gyermekjóléti Szolgálat Kliensei, az Átmeneti Szállók lakói, óvodás gyerekek, általános- és középiskolás tanulók, a város lakói.

Problémák: viselkedési zavarok, tanulási problémák, krízishelyzet, kezdődő neurózisok életvezetési problémák személyiségzavarok.

A segítség módjai: konzultáció, pszichológiai tanácsadás krízis tanácsadás, személyiségteszt kitöltése, igény szerint csoportos foglalkozások.

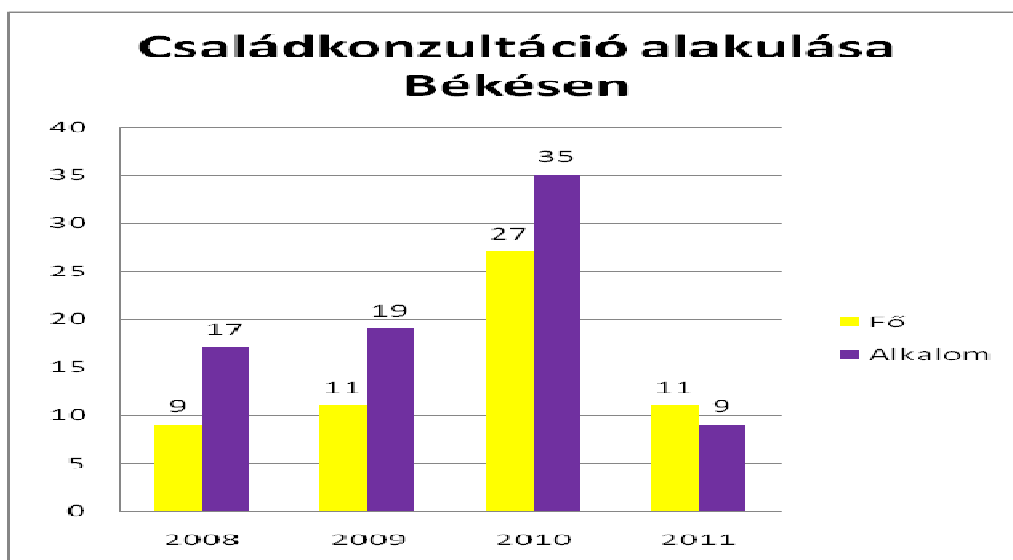
Fejlesztő pedagógusi ellátás:

2011-ben 9 fő klienskörünkbe tartozó gyermek, hiányzó képességeinek fejlesztésében nyújtott segítséget.

A **családkonzultáció** feladata a családon belül előforduló együttélési, kapcsolati problémákban való segítségnyújtás. 2011-ben összesen 19 fő, 13 alkalommal vette igénybe a szolgáltatást Békésen.

Igénybevétel okai:

- megromlott párkapcsolat /válás, munkanélküliség, szenvedélybetegség, hozzátartozó elvesztése/
- gyermeknevelési problémák / serdülőkori krízis, magatartásprobléma/

Az intézményünkben a szolgáltatások, ingyenesek és önkéntesek.

A Békés Városi szociális Szolgáltató Központ további szolgáltatásai közül főleg a **Támogató Szolgálat** tevékenysége terjed ki a gyermekekre. A tavalyi évben 5 fogyatékos gyermeket juttatunk el fejlesztésre a Napraforgó Gyógypedagógiai Központba, 2 gyermeket a békéscsabai Vandhádi Speciális Intézménybe. Ezen kívül a hozzánk forduló fogyatékos gyermeket nevelő szülőket segítjük orvosi vizsgálatok eljuttatni / Szeged, Budapest/.

4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések

Békés Város Jegyzője, mint I. fokú gyámhatóság hatáskörében 1 ügyintéző dolgozik.

Védelembe vétel

Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi.

	2011. év
Védelembe vétellel kapcsolatos eljárás lefolytatása (érintett gyermekek száma)	77
Védelembe vételi eljárás megszüntetése (érintett gyermekek száma)	14
Védelembe vétel megszüntetése (érintett gyermekek száma)	27
- nagykorúvá válás miatt	2
- átmeneti nevelésbe vétel elrendelése miatt	6
- eredményesség miatt	19
- illetékesség változása miatt	0
- pártfogói felügyelet alá kerülése miatt	0
Tárgyévben elrendelt védelembe vételek száma (érintett gyermekek)	5
Védelembe vett (2011. dec. 31.-én nyilvántartott) kiskorúak száma összesen, és a veszélyeztettség fő okai:	34
- környezeti okból	11
- szülőnek felróható magatartási okból	9
- gyermeknek felróható magatartási okból	14
- gyermekkorú bántalmazása miatti	0
Gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján védelembe vett	5
Más szerv jelzése alapján védelembe vett	0

Eredménytelen védelembe vétel

A Gyvt. 68. § (5) bekezdés b) pontja szerint a települési önkormányzat jegyzője értesíti az illetékes gyámhivatalt a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha a védelembe vétel már 2 éve fennáll és a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztetettségét nem sikerült megszüntetni. A törvény azzal próbál segíteni a gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer egymásra épülésében, hogy kötelező jelleggel írja elő a 2 éve fennálló, sikertelen védelembe vétel esetén a gyámhivatal értesítését.

A gyámhivatalt továbbra is időkorlát nélkül értesíteni kell, ha a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem lehet, és alaposan feltételezhető, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben történő megfelelő gondozása, nevelése.

A 2011. évben 1 család, és az ott nevelkedő 2 gyermek tekintetében került sor a gyámhivatal értesítésére, mert a két éve fennálló védelembe vétel sikertelennek mutatkozott. 1 család 1 gyermeke vonatkozásában volt szükség gyámhivatali eljárást kezdeményezni, mert alaposan feltételezhető volt, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben való gondozása, nevelése. A másik gyermeket a bíróság a különélő édesapánál helyezte el.

Családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása

Ha a gyermek veszélyeztetettsége elsősorban elhanyagolása miatt áll fenn, és a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételel megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy a családi pótlék célzott felhasználásával a gyermek fejlődése a családi környezetben biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője - a védelemben vétellel egyidejűleg vagy a gyermek védelemben vételének fennállása során - a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról határozhat.

A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása legfeljebb hat hónap időtartamra, a döntést követő második hónap első napjával kezdődően rendelhető el. A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása a feltételek fennállása esetén ismételt elrendelhető. A települési önkormányzat jegyzője a gyermek részére eseti gondnokot rendel ki.

A kirendelt eseti gondnok folyamatosan gondoskodik a családtámogatási folyószámlára átutalt családi pótléknak a gyermek szükségleteire történő felhasználásáról, így különösen ruházat, tanszer, élelmiszer, tápszer, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz, tanulóbérlet és a gyermek korának megfelelő készségfejlesztő eszközök természetbeni biztosításáról. A kirendelt eseti gondnok az adott hónapra a családtámogatási folyószámlára átutalt családi pótlék felhasználásáról gyermekeként a következő hónap ötödik napjáig elszámol a települési önkormányzat jegyzőjének. A települési önkormányzat jegyzője a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának indokoltságát szükség szerint, de legalább félévente felülvizsgálja.

2011-ben a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása 1 család esetében került alkalmazásra. Eredményt azonban nem hozott, a család öt gyermekét átmeneti nevelésbe kellett venni.

Ideiglenes hatályú elhelyezés

Az elmúlt évben 2 esetben került sor jegyzői hatáskörben ideiglenes hatályú elhelyezésre, mely összesen 6 kiskorút érintett. Az azonnali intézkedést 5 fő esetében szülői elhanyagolás tette indokolttá, 1 fő esetében szülői kérelem alapján történt intézkedés, aki lakhatását elveszítette, előre nem látható időre külföldön vállalt munkát, és környezetében nem volt olyan személy, aki a speciális szükségletű gyermek nevelését ellátta volna.

Ideiglenes hatályú elhelyezések 2011-ben	
Jegyzői hatáskörben elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések száma	2
Érintett kiskorúak száma	6
Gyermekotthonban elhelyezett kiskorúak száma	1
Harmadik személynél elhelyezett kiskorúak száma	0
Nevelőszülőnél elhelyezett kiskorúak száma	5

Iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztése

Az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztése az igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozások szankciójaként került bevezetésre, szabályai 2010. szeptember hó 16. napjától hatályosak.

A közoktatási intézmény igazgatója köteles jelezni a védelemben vételi eljárás lefolytatására illetékes jegyzőnek, ha a gyermek igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozásainak

száma az adott tanévben elérte a tízet. A jegyző ekkor végzést hoz, amelyben tájékoztatja az iskoláztatási támogatás jogosultját arról, hogy az adott tanévben igazolatlanul mulasztott ötvenedik kötelező tanórai foglalkozás után elrendeli az iskoláztatási támogatás teljes összege folyósításának felfüggesztését, valamint védelembe nem vett gyermek esetén -kötelezően - a gyermek védelembe vételét.

Ha az igazolatlan órák száma tovább gyarapodik, és az adott tanévben eléri az ötven órát, azt az intézmény igazgatója jelzi a jegyzőnek. A jegyző a jelzés alapján az iskoláztatási támogatás felfüggesztése iránt, illetve védelembe nem vett gyermek esetén a gyermek védelembe vétele iránt hivatalból megindítja az eljárást, melynek kimenetele nem kétséges, a hatályos jogi szabályozás alapján sem a védelembe vétel, sem a felfüggesztés nem mérlegelés kérdése.

A felfüggesztést elrendelő határozat tartalma kétféleképpen alakulhat:

- ha a gyermek nem részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, az iskoláztatási támogatás összege a kincstárban megnyitott családtámogatási folyószámlára kerül utalásra,
- ha az iskoláztatási támogatást rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekekre tekintettel állapították meg, a felfüggesztés időtartama alatt az iskoláztatási támogatás teljes összegét természetbeni formában kell a gyermek számára nyújtani. Az iskoláztatási támogatás természetbeni formában történő nyújtását a jegyző által kirendelt eseti gondnok biztosítja.

2011-ben 50 óra igazolatlan hiányzásról 17 esetben érkezett jelzés. 10 esetben átmeneti nevelés alatt álló gyermek igazolatlan hiányzásáról a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatot kellett tájékoztatni. 2 gyermek esetében végzéssel megszüntetésre került az eljárás, mert a gyermek már másik, nem a jelzést tevő iskolában tanulói jogviszonyban állt, ahol eleget tett tanulmányi kötelezettségeinek. 5 esetben került felfüggesztésre az iskoláztatási támogatás folyósítása, 3 fő - eseti gondnok segítségével - az iskoláztatási támogatást természetbeni formában kapta meg a család, az elkészített pénzfelhasználási terv alapján, két esetben az önkormányzat családtámogatási folyószámlán kellett gyűjteni az iskoláztatási támogatást. Ebből egy esetben, a tankötelezettség maximális teljesítését követően, havi felbontásban eseti gondnok segítségével természetbeni formában jelenleg is kapja a család a családi pótlékot. Egy esetben továbbra is felfüggesztés alatt áll az iskoláztatási támogatás folyósítása, és a családtámogatási folyószámlán gyűlik az összeg.

2011. évi törvényi változások melyek a gyermekvédelmi rendszert érintik

- 2011. január hó 1-től az ideiglenes hatályú elhelyezés ellen a törvény jogorvoslati lehetőséget biztosít,
- Az ügyintézési határidő az addigi munkanapok helyett napokban kerül számításra,
- 2010. szeptember 16-tól hatályos az iskoláztatási támogatás felfüggesztéseként ismert jogintézmény, amely értelmében 50 óra igazolatlan iskolai hiányzás után az iskoláztatási támogatás felfüggesztésre kerül. A 2011-es évben a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 91/F. § (1) bekezdés a) pontja rendelkezik arról, hogy a nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett gyermekek igazolatlan hiányzása esetén a jegyző megküldi a jelzést a gyermekvédelmi szakszolgálat számára a gyámi tevékenység szakmai segítése, ellenőrzése érdekében.

5. A városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A gyermekek jogainak megvalósulása együttes cselekvést, együttes gondolkodást vár a gyermekvédelem valamennyi szereplőjétől: a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó pedagógustól, gyámügyi szakembertől és gyermekjóléti szolgálatától egyaránt.

A városi gyámhivatalok széles feladat- és hatásköre a fenti célt szolgálja. Tevékenységének nagy részét a hatósági intézkedések alkotják, melyek súlyos beavatkozást jelentenek egy család életébe, ezért nagyon fontos a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel, az illetékességi területhez tartozó települések jegyzőivel, valamint a gyermekjóléti szolgálatokkal való szoros együttműködés.

A Békés Városi Gyámhivatal illetékességi területéhez – a körzetközponti igazgatásnak megfelelően – Murony, Béli, Békéscsaba és Tarhos községek tartoznak. A feladatokat 3 ügyintéző látja el.

A 2011. évben is arra törekedtünk, hogy munkánkat a gyermekek, valamint a gondnokság alatt lévő személyek jogainak és érdekeinek megfelelően, az érvényben lévő jogszabályok tiszteletben tartásával végezzük, és megfeleljünk a velünk szemben támasztott szakmai és társadalmi elvárásoknak.

Gyermekvédelmi hatósági intézkedés keretében a gyámhivatal ideiglenes hatállyal elhelyezi a gyermeket, valamint dönt a más szerv által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetéséről, megváltoztatásáról

Az ideiglenes hatályú elhelyezés a családok életébe való azonnali és súlyos beavatkozást jelent, amely együtt jár a gyermek(-ek) családból történő kiemelésével. Elrendelésére abban az esetben kerülhet sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi értelmi, erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést a feltételek fennállása esetén, mint a szakellátáshoz kapcsolódó intézkedést azonnali jellege miatt a jegyző, az ügyészség, a rendőrség, a bíróság valamint a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága is elrendelheti, azonban ezen intézkedéséről értesíteni kell az illetékes gyámhivatalt.

Az elmúlt évben a gyámhivatalnak ideiglenes hatályú elhelyezést nem kellett elrendelnie, más szerv által elrendelt elhelyezésről 9 gyermek tekintetében kellett döntést hozni.

	Esetek száma	Érintett kiskorúak (fő)
A gyámhivatal által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések	0	0
Az ideiglenes hatályú elhelyezést követő gyámhivatali döntések	9	9
a, külön élő másik szülőnél elhelyezés	-	-
b, harmadik személynél elhelyezés	1	2
c, átmeneti nevelésbe vétel, nevelőszülőnél elhelyezés	3	5
d, átmeneti nevelésbe vétel, gyermekotthonban elh.	1	1
e, átmeneti nevelésbe vétel, más bentlakásos intézményben elhelyezés	-	-
f, eljárás megszüntetése védelembe vétel vagy gyermekjóléti alapellátás kezdeményezésével	-	-
g, gyermekelhelyezés iránti perindítás	1	1

A gyámhivatal átmeneti vagy tartós nevelésbe veszi a gyermeket, illetve dönt az átmeneti vagy tartós nevelés megszüntetéséről

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, amennyiben a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembe vétellel megszüntetni nem lehet, és a gyermek megfelelő gondozása családján belül nem biztosítható.

Az átmeneti nevelésbe vétel átmeneti jellegű hatósági intézkedés, és addig biztosítja a gyermek otthon nyújtó teljes körű ellátását, ameddig a család nem válik alkalmassá a gyermek(ek) visszafogadására.

A tárgyévben átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma	6
2011. december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek	46
Tartós neveltek száma 2011. december 31-én	0

A gyámhivatal elrendeli, illetve megszünteti az utógondozást, valamint az utógondozói ellátást

Az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták – a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek utógondozását, amely célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését.

A gyámhivatal a fiatal felnőtt kérelmére - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám javaslatának figyelembe vételével – elrendeli az utógondozói ellátást. Az utógondozói ellátást a fiatal felnőtt, ha létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, 21. életévének betöltéséig, ha nappali oktatás munkarendje szerint vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, illetve ha szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja, 24. életévének betöltéséig kérheti.

	Esetek száma:
Tárgyév folyamán elrendelt utógondozói esetek	2
Tárgyév folyamán elrendelt utógondozói ellátások	4
Megszűnt utógondozások	2
Megszűnt utógondozói ellátások	3

A városi gyámhivatal a gyermekek érdekében eljár az eredménytelen védelembe vételről szóló jegyzői értesítés alapján

Ha a szülő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével nem tudja, vagy nem akarja megszüntetni, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, akkor a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi.

A települési önkormányzat jegyzője haladéktalanul értesíti a gyámhivatalt a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha a védelembe vétel már két éve fennáll, és a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztetettségét nem sikerült megszüntetni. A törvény azzal próbál segíteni a gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer egymásra épülésében, hogy kötelező jelleggel írja elő a 2 éve fennálló, sikertelen védelembe vétel esetén a gyámhivatal értesítését. A gyámhivatalt továbbra is időkorlát nélkül értesíteni kell, ha a védelembe vétellel a gyermek

veszélyeztettségét megszüntetni nem lehet, és alaposan feltételezhető, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben történő megfelelő gondozása, nevelése.

2011-ben 2 család esetében érkezett jegyzői megkeresés két éve fennálló védelemben vételről, ami 3 gyermeket érintett. A lefolytatott eljárást követően közülük 1 gyermek átmeneti nevelésbe vételéről kellett döntést hozni, egy gyermeket a bíróság a különélő szülőnél helyezte el, ő a védelemben vétel fenntartása mellett családban maradhatott, egy gyermek vonatkozásában a gyámhivatal családbafogadáshoz járult hozzá.

A gyámhivatal pénzügyi támogatásokkal kapcsolatosan dönt a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezéséről

A gyámhivatal jogosult megelőlegezni a gyermektartásdíjat, amennyiben az arra kötelezett nem teljesít. A jogintézmény feltétele, hogy legyen egy jogerős és végrehajtható bírósági határozat, a behajtás átmenetileg lehetetlen legyen, és a gyermeket gondozó személy a gyermek gondozásáról ne legyen képes gondoskodni. A gyermektartásdíj összegének állam által történő megelőlegezése legfeljebb három évig tarthat és egy esetben újabb három évre továbbfolyósítható. A megelőlegezés ismételt elrendelése független az adók módjára történő behajtás eredményétől.

A jogintézmény jellegéből fakad, hogy a megelőlegezett összeget, annak kamataival együtt a kötelezett köteles megtéríteni az államnak. A tapasztalatok szerint a megelőlegezett összeg kötelezett által történő visszafizetésére csak nagyon kevés esetben kerül sor.

Gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése 2011-ben	Érintett gyermekek száma (fő)
2011-ben gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárás	22
Elutasított kérelmek száma	2
Folyamatban lévő ügyek száma	1
Megelőlegezések száma:	19
Ebből ismételt megelőlegezés	2
Ebből továbbfolyósítás	1
Megszűnt megelőlegezések száma	5
2011. december 31-én megelőlegezésben részesültek száma	73
Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg	6.037.000 Forint

A gyámhivatal pénzügyi támogatásokkal kapcsolatosan otthonteremtési támogatást állapít meg

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. Otthonteremtési támogatásra az jogosult, aki legalább 3 évet eltöltött az intézményes ellátásban, és nem rendelkezik a jogszabály által megengedett mértéket meghaladó vagyonnal. Az otthonteremtési támogatás iránti igényt a kérelmező a nagykorúvá válást követően, de legkésőbb 30. évének betöltéséig nyújthatja be. A támogatás összegét a központi költségvetés terhére folyósítja az önkormányzat.

Otthonteremtési támogatás iránti kérelmek száma 2011-ben	1
Otthonteremtési támogatásban részesült fiatal felnőttek száma	1
Támogatásként kifizetett összeg	1.072.000,- Ft

A gyámhivatal jogosult rendezni a gyermek családi jogállását

A házasságkötések számának csökkenő tendenciája maga után vonja, hogy egyre több gyermek születik házasságon kívül. Ezen gyermekek születési anyakönyvi kivonatába – amennyiben a születés előtt nem került sor apai elismerő nyilatkozat tételére – apa nem kerül bejegyzésre. A gyámhatóság feladata, hogy e gyermekek családi jogállása rendeződjön.

Családi jogállás rendezése 2011-ben	Esetek száma
Kiskorúak száma, akik családi jogállása 2011-ben rendeződött	33
Apai elismerések száma	31
Képzelt apa adatainak megállapítása	1
Apaság bírói megállapítása	1
Apaság vélelmének megdöntése iránti perindításhoz való hozzájárulások száma	2

A gyámhivatal hozzájárul a családba fogadáshoz, illetve felülvizsgálja a családba fogadást

Alakulhat úgy egy szülő életében, hogy egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt átmenetileg nem képes gondozni, nevelni gyermekét. Annak elkerülése végett, hogy a gyermek kiemelésre kerüljön a családból, alkotta meg a jogalkotó a családba fogadás intézményét. Csak a szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelme esetén van mód a jogintézmény alkalmazásának engedélyezésére, a gyámhivatalnak minden esetben kötelessége vizsgálni, hogy a családba fogadás a gyermek érdekében áll-e.

2011-ben családba fogadás iránt egy kérelem került előterjesztésre, ami egy kiskorú gyermeket érintett, és gyámhivatali hozzájárulást eredményezett.

A városi gyámhivatal örökbefogadással kapcsolatos jogkörei

Az örökbefogadás célja, hogy az olyan kiskorúak családi nevelését biztosítsa, akiknek szülei nem élnek, vagy akiket szüleik megfelelően nevelni nem képesek. Az, hogy az örökbefogadás tekintetében államigazgatási eljárás keretében vizsgálják az örökbefogadó személy alkalmasságát, valamint az, hogy az örökbefogadó kérelmének elbírálása előtt a gyermeket a leendő örökbefogadó szülők gondozásába helyezik, garanciát jelentenek a gyermek számára, hogy a neki leginkább megfelelő családban élhessen, és nőhessen fel.

A 2011. évben a gyámhivatal nem nyilvánított gyermeket örökbe fogadhatóvá, örökbe fogadni szándékozó házaspár alkalmasságának megállapítására 1 esetben került sor, örökbefogadás engedélyezése tárgyában 3 alkalommal került sor a döntéshozatalra.

A gyámhivatal vagyonkezeléssel kapcsolatos feladat- és hatáskörei

A cselekvőképtelen és a korlátozottan cselekvőképes személyek vagyoni érdekvédelme kiemelkedő jelentőségű, ugyanis ezen személyek vagy életkoruknál fogva (18 év alatt), vagy belátási képességük hiánya miatt nem képesek vagyoni jogosultságaikat megvédeni. Ezért érdekük azt kívánja meg elsősorban, hogy személyhez fűződő jogaik mellett vagyoni jogosultságaikat is védje az illetékes gyámhivatal. Ennek megfelelően a jogalkotó széles feladat és hatáskört telepített a gyámhivatalokhoz, amely segítséget nyújt ahhoz, hogy a gyermekek/gondnokoltak vagyonának alakulását a gyámhivatal nyomon követhesse, megakadályozva az esetleges visszaéléseket.

Vagyoni ügyek 2011-ben	Esetek száma
Eladással (megterheléssel) kapcsolatos a; jóváhagyott ügyek	28
b; elutasított ügyek	0
Nyilvántartott ingó- és ingatlantulajdonos a; kiskorúak	296
b; gondnokoltak	129

Kapcsolattartási ügyek

A kapcsolattartás célja, hogy a gyermek és a különélő szülő, valamint más, kapcsolattartásra jogosult hozzátartozó közötti családi kapcsolatot fenntartsa, továbbá az arra jogosult különélő szülő, illetve a kapcsolattartásra jogosult személyek a gyermek nevelését, fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérik, tőlük telhetően elősegítsék. A kapcsolattartás szabályozása megoszlik a bíróság és a gyámhivatal között, ám a kapcsolattartás végrehajtása minden esetben a gyámhivatal kompetenciájába tartozik. A kapcsolattartás szabályozása során a gyámhivatal minden esetben figyelembe veszi a gyermek életkorát, a másik szülőhöz – illetve más, kapcsolattartásra jogosult személyhez- való viszonyát, és a tárgykörben releváns tényezőket.

Kapcsolattartási ügyekben a gyámhivatalnak törekednie kell arra, hogy a felek között egyezés jöjjön létre, ám ez csak nagyon ritkán sikerül.

A tárgyévben kezdeményezett kapcsolattartási ügyek száma:	53
A kapcsolattartást a gyámhivatal (újra)szabályozta:	45
Egyezséggel befejezett ügyek száma:	3
Alkalmazott végrehajtási cselekmények:	0

Gondnoksági ügyek

2011. december 31-én a Békés Városi Gyámhivatal illetékességi területén 173 személy állt cselekvőképességet érintő gondnokság alatt. Ahhoz, hogy valaki cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá kerüljön, minden esetben jogerős bírósági ítélet szükséges. A gondnokolt személy törvényes képviselőt a gondnok látja el. Gondnokká a gondnokság alá helyezett által még cselekvőképes állapotában, közokiratban kijelölt, vagy a gondnokság alá helyezést követően megnevezett személyt, ha ez nem lehetséges, akkor elsősorban a vele együtt élő házastársát kell kirendelni. Ha ilyen nincs, vagy a házastárs kirendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a gyámhatóság gondnokul olyan személyt rendel ki, aki a gondnoki teendők ellátására az összes körülmény figyelembe vételével alkalmasnak mutatkozik. Ha ily módon gondnok nem rendelhető ki, a gondnokolt számára hivatásos gondnokot kell kirendelni.

67 személynél hivatásos gondnok látja el a gondnoki tisztséget, míg 106 személynél egyéb személy (hozzátartozó). Illetékességi területünkön három hivatásos gondnok tevékenykedik, megbízási szerződés alapján.

Gondnokság alatt állók száma összesen:	173
a; kizáró gondnokság alatt álló személyek száma:	75
b; korlátozó gondnokság alatt lévő személyek:	98
Hivatásos gondnok látja el a gondnokságot	67
Egyéb gondnok látja el a gondnokságot	106

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

A Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala sem a Békés Városi Gyámhivatalnál, sem a települési önkormányzat jegyzője, mint I. fokú gyámhatóságnál nem végzett átfogó vizsgálatot.

Célvizsgálat a jegyzői gyámhatóság tekintetében az iskoláztatási támogatás felfüggesztése tárgyában folyt, illetve általános vizsgálati szempontként a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és az ágazati jogszabályok rendelkezéseinek alkalmazása, azok hatályosulása került áttekintésre.

Megállapításra került, hogy *az ügyintéző ismeri a munkájára vonatkozó anyagi jogszabályokat, munkáját a hatályos jogszabályi rendelkezések betartásával végzi.*

A jegyzői gyámhatóság részéről folyamatos adatszolgáltatási kötelezettség állt fenn a családi pótlék természetbeni formában nyújtásának gyakorlatáról, az óvodáztatási támogatás megállapításának gyakorlatáról, illetve az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztéséről.

A gyámhivatal tekintetében is sor került célvizsgálat lefolytatásra, amely tárgya a gondokoltak vagyonkezelése, a gondnok számadási kötelezettségének előírása és a számadás elfogadásával kapcsolatos gyakorlat volt, illetve általános vizsgálati szempontként a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és az ágazati jogszabályok rendelkezéseinek alkalmazása, azok hatályosulása került áttekintésre.

A szakigazgatási szerv által az összegzésben leírtak szerint a kirendelt gondnok vagyonkezelése valamennyi esetben a gondnokoltak jólétét szolgálta, az eljárási és anyagi jogszabályok rendelkezéseinek betartása tetten érhetőek. Megállapításra került, hogy *az ügyintézők ismerik a munkájukra vonatkozó anyagi jogszabályokat, munkájukat a hatályos jogszabályi rendelkezések betartásával végzik.*

A gyámhivatal részéről az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy átmeneti nevelésbe vett gyermek kapcsolattartásának szabályozása, illetve az átmeneti vagy tartós nevelésben lévő gyermek gondozási helyének váltása tekintetében havi adatszolgáltatási kötelezettségnek tettünk eleget az elmúlt év során.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központnál 2011. november 10. napján a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala helyszíni hatósági ellenőrzést tartott. A helyszíni ellenőrzés során vizsgálatra kerültek a gyermekjóléti szolgálat személyi és tárgyi feltételei, és a szakmai munka megvalósítása.

Az ellenőrzés alkalmával megállapítást nyert, hogy a gyermekjóléti szolgálat a működéséhez szükséges dokumentációval rendelkezik, a tárgyi és személyi és képesítési feltételek a jogszabályban foglaltaknak megfelelnek. *Az ellenőrzés során a vizsgált iratanyagokból következően, a kötelezően vezetett dokumentáció rendelkezésre áll, a családgondozás folyamata jól követhető. A jelzőrendszer tagjaival szorosan együttműködve nyújtanak segítséget a klienseknek a problémáik megoldásához, a jelzőrendszer tagjaival való együttműködésük példaértékű. Az alapellátás eredménytelensége miatt megteszik megalapozott javaslatukat a gyermekvédelmi gondoskodás egyéb formájára, szem előtt tartva a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit. Az éves gyermekvédelmi tanácskozás megtartásra került.*

A Békéscsabai Kistérségi Életfa Szociális Szolgáltató Központ megyei módszertani feladatit ellátó intézmény munkatársa a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának

felkérésére 2011. november hó 10. napján ellenőrzést tartott Békés város gyermekjóléti szolgáltatói tevékenységét illetően. „Összegezve az ellenőrzés tapasztalatait elmondható, hogy a képesítési feltételeknek a munkatársak végzettsége megfelelő. Az áttekintett iratanyagokkal kapcsolatosan elmondható, hogy a családgondozók feljegyzései lényegre törőek, megtalálhatóak a szükséges dokumentumok. A családgondozás folyamata tükrözi a családgondozók lelkiismeretes munkáját.” Pozitívumként kiemelésre került, hogy a szolgálat nagy hangsúlyt fektet a szabadidős programokra, prevenciók feladatokra.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

A gyermekek védelme vonatkozásában a jövőre vonatkozó céloknak, elképzeléseknek arra kell irányulniuk, hogy a város megfelelő környezeti feltételeket jelentsen a felnövekvő fiatal korosztály számára, ahol otthonosan érzik magukat, ahol kiszámíthatóak az életviszonyaik, ahol problémák esetén szakértő segítséget találnak azok megoldásához, és ahol felkészülhetnek a felelősen élő és cselekvő magyar állampolgárként való felnőtt életükre.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálat a Gyermekjóléti konferencián a jelzőrendszer tagjaival együtt az alábbi területeken lát szükségesnek stratégiai beavatkozást a gyermekek helyzetének javítása érdekében.

1. Az iskolai igazolatlan hiányzásokat megszüntető programok az egységes szakmai elvek mentén való együttműködés során

Cél: a gyermekek tankötelezettség teljesítésének elősegítése, kompenzálni hátrányait, segíteni az iskolai megfelelést, sikerélmény megélésével az iskolai rendszerű oktatásban való maradást, és a megfelelő minták elsajátítását.

2. A gyermekeket és fiatalokat körülvevő devianciához vezető rizikófaktorok monitorozása.

Cél: A komplex és hatékony megoldás keresése során szükségesnek tartjuk a magatartási és viselkedészavarokkal küzdő gyermekek számának csökkentését, a családi ártalmak csökkentését, készségeik fejlesztését.

3. Prevenciók tevékenység: szabadidős és sporttevékenységek szervezése

Cél: a hátrányokkal küzdő iskoláskorú gyermekek fiatalok és családjaik számára szülői szerepet erősítő, családi konfliktusokat rendező, a családi kohéziót erősítő, valamint az oktatási rendszeren kívüli integrációs, prevenciók programok szervezése, lebonyolítása.

4. Egyéb speciális szolgáltatások nyújtása a gyermekjólét biztosítása érdekében

Cél: speciális módszerek alkalmazásával a munka hatékonyságának növelése

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

Békés Város Képviselő-testülete a 265/2003. (XII. 18.) számú határozatával fogadta el Békés Város Bűnmegelőzési Konceptióját. A határozat értelmében évente kerül meghatározásra a koncepció alapján megfogalmazott tárgyevi Bűnmegelőzési Program.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, illetve a Városi Gyámhivatal és a Városi Rendőrkapitányság között az együttműködés megfelelő.

A koncepcióban a gyermek- és ifjúságvédelem területének kiemelt része a prevenció. A DADA programot a Városi Rendőrkapitányság a helyi Polgárőrséggel közösen, folyamatosan

végezte. Tájékoztató, ismertető tevékenységük során az általános és középiskolákban tartottak előadásokat. A felvilágosító tevékenység megjelent a XIII. Madzagfalvi Napokon is.

A kábítószer és alkoholfogyasztás megelőzése, visszaszorítása, bűnelkövetővé válás megelőzése során megfogalmazott felvilágosító munka során jelentettük meg a „Drogmentes hely” szórakozóhelyek „hirdetéseit” a Városházi Krónikában. Az elmúlt években egyre inkább megfigyelhető a kábítószer-fogyasztással kapcsolatba hozható bűnelkövetővé válás megjelenése. Az előző évek tapasztalatai, szakemberek véleményei továbbra is érvényesek, miszerint az áldozatvédelem, áldozattá válás megelőzése mellett továbbra is nagy hangsúlyt szükséges fektetni a drogokkal kapcsolatos bűnelkövetővé válás megakadályozására.

„AZ ISKOLA RENDŐRE” program az általános iskolai oktatásra épült, elősegítve a rendőrség által a gyermekek felé irányuló bűn-és baleset-megelőzési tevékenységet. A kijelölt „iskolarendőr” folyamatosan kapcsolatban állt az oktatási intézmények vezetőivel.

A bűnmegelőzés területén megfogalmazott, gyermekeket, városi ifjúságot megcélzó akciók, programok elősegítették a gyermekvédelmi munka hatékonyságát a 2011. évben.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése

Városunkban 129 civil szervezet működik. Igyekszünk kapcsolatot létesíteni közülük azokkal, amelyek tevékenysége a gyermekek védelméhez, szabadidejük hasznos eltöltésének előmozdításához segítséget nyújthat.

A gyermek- és ifjúságvédelem területén kiemelten fontos a prevenció. A DADA programot a Városi Rendőrkapitánysággal és a helyi Polgárőrséggel közösen folytatni szükséges.

A Mentálhigiénés Egyesület által működtetett Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkája nagy segítséget nyújt a kábítószer és alkoholfogyasztás visszaszorításában. Ennek érdekében fontos, hogy a szabadidő helyes eltöltésére vonatkozóan a fiatalok által is elfogadott, életkorukhoz és igényeikhez igazodó programok kerüljenek megszervezésre. Mindehhez a városunkban tevékenykedő ifjúsági- és sportreferens nyújt segítséget.

A Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ vállalja az iskolai, védőnői és kortárs szinteken szerveződő programok koordinálását.

A 2011-es év értékeléseként megállapítható, hogy az önkormányzat az intézményei útján mindent megtesz a gyermekek jólétének biztosításáért, a törvényes feltételeket betartva igyekszik maximálisan a gyermekek érdekeit szem előtt tartva végezni a hétköznapi nem könnyű, de megtisztelő feladatát.

Békés, 2012. május 11.

Tárnok Lászlóné
jegyző